

Štefánikova úloha pri urovnávaní konfliktu medzi talianskou a francúzskou vojenskou misiou v Československu¹

Michal Kšiňan

Taliansko patrilo počas 1. svetovej vojny medzi významných spojencov československého odboja a Štefánik mu venoval náležitú pozornosť. Bol kľúčovou postavou pri vytvorení československých légii v Taliansku, avšak okrem toho sa v krajine angažoval aj ako diplomat. Československý odboj, podobne ako odboj ostatných národov v Rakúsko-Uhorsku, dokázal ponúknuť projekt rozbitia monarchie, ktorý bol v súlade so záujmami Dohody. Najväčší problém predstavovali nároky Juhoslovanov a Talianov na rovnaké územia na Jadranskom pobreží. Štefánik, vedomý si dôležitosti taliansko-juhoslovanského zmierenia pre československý odboj, uskutočnil niekoľko misií do Talianska, počas ktorých sa pokúšal Taliansko a juhoslovanský odboj zblížiť. Na jednej strane uznával talianske nároky na dominanciu v Jadranskom mori, na druhej zase tvrdil, že na jej zabezpečenie netreba anektovať celú Dalmáciu, ale stačilo by zopár strategických bodov. Zároveň sa sťažoval na prehnané požiadavky Juhoslovanov, z ktorých nemienili popustiť. Štefánik mal vďaka svojim početným misiám v Taliansku a výborným kontaktom na najvyšších štátnych predstaviteľov veľmi dobrý obraz medzi politickou elitou krajiny. Netreba tiež zabúdať, že za snúbenicu mal taliansku markízu Giulianu Benzoní.²

Vo svojom príspevku sa budem venovať hlavne taliansko-francúzskej rivalite v novovzniknutom Československu a úlohe Štefánika pri jej zmierovaní. Mnohí označovali Štefánika za italofila. Napríklad veliteľ francúzskej vojenskej misie v Československu generál Maurice Pellé vyjadril svoje znepokojenie, keď sa dozvedel, že Štefánik má na starosti vyjednať kompromis ohľadom kompetencií medzi francúzskou a talianskou vojenskou misiou v Československu: „V prvom rade Štefánik nebol vôbec spokojný s vyslaním

1 Táto štúdia nadväzuje na text KŠIŇAN, Michal. L'attività di Milan Rastislav Štefánik in Italia. In LEONCINI, Francesco (ed.). *Il patto di Roma e la legione cecoslovacca. Tra grande guerra e nuova Europa*. Vittorio Veneto : Kellermann Editore, 2014, s. 81-99. V slovenčine vyšiel pod názvom KŠIŇAN, Michal. Aktivity M. R. Štefánika v Taliansku. In FERENČUHOVÁ, Bohumila (ed.). *Milan Rastislav Štefánik a česko-slovenské zahraničné vojsko (légie)*. Bratislava : Pro Historia, 2014, s. 47-59. Štúdia vznikla v rámci projektu VEGA 2/0135/15 *Vitazstvo a pád Tretej republiky. Malá dohoda medzi Francúzskom a Talianskom 1914 – 1940* a bola podporovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-0628-11.

2 Štefánikovej činnosti v Taliansku sa venovalo viacero autorov. Pozri FERENČUHOVÁ, Bohumila. Dokumenty: Francúzsko-talianska rivalita v Československu začiatkom roku 1919 a M. R. Štefánik. In *Historie a vojensví*, 2000, č. 4, s. 853-873 ; MUSIL, Miroslav. The diplomat Milan Rastislav Štefánik. In *Yearbook of Slovakia's Foreign Policy* 2010, s. 187-198; MUSIL, Miroslav – BIAGINI, Antonello (eds.). *Milan Rastislav Štefánik vo svetle talianskych archívov*. Bratislava : Nadácia pre záchranu kultúrneho dedičstva, 2010, 223 s.; TAZZER, Sergio. *Banditi o eroi? Milan Rastislav Štefánik et la Legione Ceco-Slovacca*. Vittorio Veneto : Kellermann editore, 2013, 272 s.; CACCAMO, Francesco. L'ultima missione di Milan Rastislav Štefánik alla luce delle nuove fonti. In CAPUZZO, Ester – CREVATO-SELVAGGI, Bruno – GUIDA, Francesco (eds.). *Per Rita Tolomeo, scritti di amici sulla Dalmazia e l'Europa centro-orientale II*. Venezia : La Musa Talia, 2014, s. 207-228.